

Opetus- ja kulttuuriministeriö

24.05.2017

KSL/169/05.00.12/2017

Viite:

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA MUSEOPOLIITTISEKSI OHJELMAKSI

Ohjelman vaikuttavuus

Esityksessä linjataan museoalan menestystekijät vuoteen 2030. Ohjelmassa kulttuuriperintö on ymmärretty laajana kokonaisuutena, mikä on kannatettavaa ja toteuttaa parhaillaan ratifioitavana olevan FARO-sopimuksen sekä kansallisen kulttuuriympäristöstrategian 2014-20 ja sen toteuttamisohjelman tavoitteita. Kehittämiskohteen Kestävyyttä ja joustavuutta rahoitukseen toimenpide-ehdotukset osaamisen ja aineistojen tuotteistamisesta ja kehittämisestä eri tahoille myytäväksi palveluiksi ja toimista palveluiden käyttöönoton tukemiseksi vahvistavat valtakunnallista ja alueellista luovan talouden kokonaisuutta.

Käsitteet

Kulttuuriperintöön katsotaan sisältyvän myös luonnonperintö. Kehittämiskohteen Uusiutuva, vahva ja vaikuttava museokenttä toimenpide-ehdotuksiin sisältyy luonnonperinnön asiantuntemuksen liittäminen alueellisten vastuumuseoiden tehtäväkenttään. Tavoitteiden selkeyttämiseksi luonnonperintö -käsite tulee määritellä ohjelman liitteenä olevassa sanastossa. Samoin perusteiden olisi hyvä määritellä, mitä tarkoitetaan tässä yhteydessä kulttuuriympäristöä koskevalla erityislainsäädännöllä.

Digitaalisuus mahdollisuuksien avaajana

Keski-Suomen liitto pitää kehittämiskokonaisuuden tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia kannatettavina. Julkisen ja julkisin varoin tuotetun tiedon tulisi olla avointa ja maksuttomasti saatavissa. Kuitenkin museoiden aineistotarjonnan, erityisesti taiteen osalta on huomioitava tekijänoikeudet ja niiden asettamat rajoitteet. Digitalisaation toteutuminen vaatii rahoitusta sekä teknologian että tekijänoikeuskorvausten osalta.

Tehtävä- ja vastuujako ja toimijayhteistyö

Kehittämiskohteen Tavoitteena vahvat alueelliset vastuumuseot yhteydessä esitetään alueellisten vastuumuseoiden tavoitteet ja tehtävät. Työnjaon alueellisen vastuumuseon ja valtakunnallisen vastuumuseon välillä on oltava selkeä. Esityksen mukaan kulttuuriympäristön asiantuntijatehtäviin kuuluisi mm. hallinnollinen ja fyysinen suojele. Erityisesti Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden välisen tehtävä- ja vastuunjaon tavoitetila jää epäselväksi. Keski-Suomen liitto puoltaa ohjelmassa todettua tarvetta säätää alueellisista museo-tehtävistä lain tasolla. Samassa yhteydessä on tarpeen selkeyttää tehtäväjakoa ja vastuita valtio-maakunta-kunta -sektoreilla sujuvien ja asiakaslähtöisten prosessien varmistamiseksi.

Museoalan menestymisen edellytykseksi tunnistetaan tarve moniammatillisuuteen ja aiempaa laajempaan osaamis- ja kokemustaan. Vaikutusten arvioinnin mukaan ohjelman toimenpide-ehdotusten toteuttamisella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Tavoitteen toteutuminen edellyttää siksi henkilöstön lisäämisen sijaan toimivaa ja laajapohjaista organi-

saatio-, toimija- ja asiantuntijayhteistyötä. Tämä todetaankin ohjelmassa. Yhteistyön muotoja ja keskeisiä yhteistyötahoja olisi hyvä hahmottaa ohjelman toimenpiteissä sekä tunnistaa jo toimivia hyviä yhteistyömalleja, kuten alueelliset kulttuuriympäristöryhmät. Laajapohjaisen ja uudenlaisten yhteistyömuotojen kehittäminen on ajankohtaista myös maakuntauudistuksen valmistelun ja sen toteutuksen näkökulmista.

Alueellisen museotyön rahoitus

Alueellisten vastuumuseoiden asiantuntija- ja kehittämistehtävien rahoittamiseksi esitetään selvitettäväksi mahdollisuudet laajentaa rahoituspohjaa alueen kuntien välisillä vapaaehtoisilla sopimuksilla. Mikäli alueellisen museon tehtävien rahoitus jää osin kuntien vapaaehtoisesti rahoitettavaksi, ohjelman tavoite asiantuntijatehtävien valtakunnallisesti tasapuolisesta kattavuudesta vaarantuu. Julkishallinnon tehtävien ja niiden rahoituksen tulisi olla valtakunnallisesti yhteismitallista.

Taloudelliset vaikutukset

Vaikutusten arvioinnin mukaan toimenpide-ehdotuksilla ei ole välittömiä vaikutuksia valtiontalouteen eikä toteutuksesta aiheudu välittömiä taloudellisia vaikutuksia myöskään kunnille tai muille museoiden ylläpitäjille. Toteutuakseen esitetyssä laajuudessa ja riittävän vaikuttavalla tavalla monet ehdotetut toimenpiteet, esim. digitalisaatio, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja tehtävien houkuttelevuuden varmistaminen ja esitetty malli kuntien vapaaehtoisesti rahoittamasta alueellisesta museotyöstä edellyttävät toimintamallien kehittämisen lisäksi myös taloudellisia panostuksia.

Tapani Mattila
maakuntajohtaja

Liisa Bergius
maakunta-arkkitehti